

Raadsvoorstel

Vergadering van Oordeelsvormende vergadering

Datum vergadering	17 april 2024
Voorstel van	Cnossen
Team	Ruimtelijke ontwikkeling
Portefeuillehouder	Heddes
Onderwerp	Visie en strategie klimaatadaptatie
Openbaar	Ja

Samenvatting

Klimaatadaptatie is het aanpassen van de fysieke leefomgeving aan het veranderende klimaat. Het gaat dus niet over het tegengaan van klimaatverandering door het verminderen van uitstoot van broeikasgassen.

Dit beleidsstuk legt vast hoe gemeente Schagen wil omgaan met het onderwerp klimaatadaptatie. We zien klimaatadaptatie als randvoorwaarde om in de toekomst een leefbare en veilige gemeente te blijven. Tegelijkertijd is klimaatadaptatie een middel om onze leefomgeving aantrekkelijker en gezonder te maken, bijvoorbeeld door te vergroenen. Elke schep in de grond moet daarom klimaatadaptief zijn.

Ook omschrijft dit beleidsstuk enkele leidende principes die we gaan toepassen om te zorgen dat gemeente Schagen klimaatbestendig en waterrobuust wordt: klimaatadaptatie doen we integraal (zowel in beleid als in uitvoering), samen (met inwoners, andere overheden en met partijen als de GGD of woningcorporatie), en op basis van lokale kennis en data. Daarnaast doen we klimaatadaptatie 'groen, tenzij...' (het niet anders kan)' en houden we het zo simpel mogelijk, om het onderhoud zo simpel mogelijk te houden en de werking van maatregelen overzichtelijk te houden.

Dit alles moet goed landen in, onder meer, beleid en in de uitvoering (renovatieprojecten en nieuwe ontwikkelingen) en een aantal losse projecten, zoals het NK tegelwippen. Daarom hebben we voor de komende jaren een uitvoeringsprogramma opgesteld als onderdeel van dit beleidsstuk.

Voorgesteld besluit

Het college besluit het volgende voor te leggen aan de raad.

1. De Visie & Strategie Klimaatadaptatie Schagen vast te stellen.
2. Het college de opdracht te geven om de visie uit te werken in de meerjarige onderhoudsplanning voor de openbare ruimte.

Aanleiding

1. Een samenhangende gemeentelijke visie en koers op gebied van klimaatadaptatie ontbrak tot nu toe.

In 2018 hebben alle overheden (centraal en decentraal) afgesproken dat Nederland in 2050 'klimaatbestendig en waterrobuust' is ingericht. Ook is afgesproken dat alle overheden vanaf 2020 klimaatbestendig en waterrobuust handelen. Daarom is in korte tijd en relatief ad hoc het thema klimaatadaptatie in verschillende gemeentelijke beleidsstukken opgenomen en verwerkt. Denk aan de Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR), het duurzaamheidsprogramma, het Integraal beleidsplan openbaar gebied en een aantal korte passages in de omgevingsvisie.

Omdat het onderwerp klimaatadaptatie steeds belangrijker en urgenter wordt, is het ontbreken van een samenhangende visie onwenselijk. Het leidt bijvoorbeeld tot onduidelijkheid over hoe in de praktijk met klimaatadaptatie moet worden omgegaan.

2. In de Regionale Strategie Klimaatadaptatie Noordkop (2021-2026) is bewust een aantal zaken voor lokale invulling opengelaten.

Deze visie en strategie geeft invulling aan datgene dat op regionaal niveau aan de gemeente wordt overgelaten, zoals het lokale uitvoeringsprogramma.

Beoogd resultaat

- Een concrete en samenhangende visie en strategie op klimaatadaptatie die kan doorwerken in beleid en uitvoering.
- Een concreet uitvoeringsprogramma met daarin te ondernemen stappen en projecten uitgezet in de tijd.

- Een invulling van klimaatadaptatie voor zaken waarvan op regionaal niveau bepaald is dat een lokale invulling zou volgen.

Kaders

- Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie 2015, 2018
- Bestuursvereenkomst Klimaatadaptatie 2018
- Omgevingsvisie gemeente Schagen
- Regionale Strategie Klimaatadaptatie 2021-2026

Argumenten

1.1 Een langetermijnvisie, samenhangende strategie en vaste koers zijn noodzakelijk om goed invulling te geven aan een klimaatadaptieve leefomgeving.

De gemiddelde temperatuur is in Nederland sinds 1907 al met 2,3 graden gestegen en de afgelopen 25 jaar stijgt de temperatuur met zo'n 0,4 graden per 10 jaar. Dit merken we steeds meer in de vorm van weersextremen, zoals extreme buien en hittegolven, en langdurige veranderingen, zoals drogere lentes en zomers, nattere herfst en winters, of bepaalde planten en bomen die door deze veranderende omstandigheden niet meer goed kunnen overleven. Om de leefomgeving aangenaam en leefbaar te houden in de toekomst is klimaatadaptatie nodig. Om hier goed invulling aan te geven is het noodzakelijk dat we als gemeente een goede visie en strategie hebben.

1.2 Een integrale aanpak op klimaatadaptatie zorgt voor een betere implementatie en efficiëntere uitvoering.

Een leidend principe in het voorliggende beleidsstuk is het hanteren van een integrale aanpak. Dat wil zeggen dat we klimaatadaptatie niet beschouwen als sectoraal vraagstuk, maar dat het thuishoort bij alle verschillende disciplines die ermee te maken hebben. Denk aan groen, verharding, water en riolering, woningbouw en cultureel erfgoed. Dit is horizontale integratie. Daarnaast hoort klimaatadaptatie binnen die (sectorale) beleidsvelden thuis op verschillende niveaus: van (strategisch) beleid tot en met beheer en uitvoering. Dit is verticale integratie.

Een integrale aanpak is belangrijk, omdat klimaatadaptatie bij uitstek een onderwerp is dat te maken heeft met allerlei verschillende onderdelen van de fysieke leefomgeving en ook gezondheid en gedrag van inwoners, ondernemers en bezoekers van de gemeente.

1.3 Met deze visie en strategie anticiperen we alvast op landelijke en provinciale ontwikkelingen.

Het Rijk en de Provincie werken toe naar lokale richtlijnen en eisen voor water en bodem en voor klimaatadaptatie (zie bijvoorbeeld de Kamerbrief water en bodem sturend, de Kamerbrief landelijke maatlat voor een groene klimaatadaptieve gebouwde omgeving, en de provinciale omgevingsvisie NH 2050). Deze visie en strategie houdt rekening met deze kaders, bijvoorbeeld wanneer het gaat om borging van klimaatadaptatie bij nieuwe ontwikkelingen. Daarnaast biedt het een kader voor de verdere invulling van deze richtlijnen en eisen.

Kanttekeningen en alternatieven

1.1 We kunnen ook verder met de huidige aanpak, namelijk het ad hoc en sectoraal inbedden van klimaatadaptatie.

Door de huidige werkwijze voort te zetten lopen we het risico dat:

- in de verschillende (strategische) beleidsplannen, beheerplannen, renovaties en nieuwe ontwikkelingen niet voldoende rekening wordt gehouden met klimaatadaptatie;
- klimaatadaptatieve maatregelen in de openbare ruimte niet voldoende op elkaar zijn afgestemd, complexer zijn dan nodig en lastig te beheren zijn;
- er meekoppelkansen worden gemist.

Hierdoor wordt de kans zeer groot dat we in 2050 geen klimaatbestendige en waterrobuuste leefomgeving hebben om in te leven, te verblijven en te ondernemen.

1.2 Klimaatadaptatiemaatregelen kosten geld.

Er zitten geen directe financiële consequenties aan dit beleid. Daarnaast doen we nu ook al aan klimaatadaptatie (maatregelen). Dit doen we echter grotendeels ad hoc en dus zonder goed te kijken naar samenhang tussen verschillende maatregelen en wordt nog sneller gekozen voor technische oplossingen, in plaats van oplossingen die groener, simpeler en beter te beheren zijn.

Wel is het natuurlijk de bedoeling dat dit beleid uiteindelijk (via bijvoorbeeld de LIOR en een eventueel programma van eisen) landt in de uitvoering van bijvoorbeeld renovatieprojecten of nieuwe ontwikkelingen. De kosten maken dan onderdeel uit van respectievelijk het project of de nieuwe ontwikkeling. Het gaat dan om investeringen om schadekosten (als gevolg van bijvoorbeeld weersextremen) te voorkomen. Uit onderzoeken van bijvoorbeeld RIVM en Wageningen University Research blijkt dat er juist veel (financiële) baten zijn aan een groene en klimaatadaptieve leefomgeving. Uit onderzoek van &Flux en Arcadis (2021) blijkt dat de kosten bij nieuwbouw per woning zo'n 0,3 - 0,6% van de gemiddelde woningprijs zijn en dat er baten zijn in de vorm van een hogere vastgoedwaarde en lagere structurele kosten (bijvoorbeeld lagere riool- en watersysteemkosten, minder schade-uitkeringen, lagere zorgkosten, enz.). Tot slot maken we zoveel mogelijk gebruik van subsidies en van meekoppelkansen om kosten te besparen.

Financiële aspecten

Er wordt niet om middelen gevraagd.

Deze visie en strategie zit met name op de hoofdlijnen en het verwerken van het onderwerp klimaatadaptatie in onderliggend beleid en (daarmee) de uiteindelijke uitvoering van klimaatadaptatieve maatregelen.

Wel zijn er middelen nodig voor enkele voorgenomen maatregelen of projecten. Dit komt uit bestaand budget, zoals de rioolheffing, beheerbudget (groen, of schuiven van grijs naar groen) of het duurzaamheidsbudget.

Daarnaast is voor een aantal voorgenomen maatregelen nog onduidelijk in hoeverre ze regionaal kunnen worden opgepakt en wat de omvang van de maatregelen is. Daarvoor wordt dus ook nog geen middelen gevraagd.

Communicatie

Het beleidsstuk wordt op de gebruikelijke wijze gepubliceerd.

Uitvoering en evaluatie

College en raad worden op passende wijze op de hoogte gehouden van de voortgang van het uitvoeringsprogramma. Bijvoorbeeld via de informatierapportage of de LTP.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Schagen,

gemeentesecretaris

burgemeester

Mevrouw E.C. van der Bruggen

Mevrouw M.J.P. van Kampen-Nouwen

Bijlagen

1. Visie en strategie Klimaatadaptatie.pdf
2. Bijlage 2 Klimaatadaptatie - Groen en wonen.pdf
3. Bijlage 3 Klimaatadaptatie - Basisveiligheidsniveau MRA.pdf

Concept Raadsbesluit

Vergadering van ...

Visie en strategie klimaatadaptatie

De Gemeenteraad van de gemeente Schagen,

besluit

1. De Visie & Strategie Klimaatadaptatie Schagen vast te stellen.
2. Het college de opdracht te geven om de visie uit te werken in de meerjarige onderhoudsplanning voor de openbare ruimte.

Aldus besloten in de vergadering van...

De Gemeenteraad van de gemeente Schagen,